

Ultimul supraviețuitor al Holocaustului din Jibou

Persecuțiile și progromurile organizate de Rusia țaristă au determinat, mai ales în secolul al XIX-lea, o masivă emigrație a evreilor în Moldova și Transilvania.

La începutul secolului al XX-lea, în Jibou - renumit centru comercial - avem de-a face cu o comunitate israelită stabilă formată din 560 de cetățeni. Marea lor majoritate erau comercianți, dar și meșteșugari sau agricultori. Ceea ce trebuie remarcat este buna conviețuire între cele trei etnii: română, maghiară și evreiască. Evreii din Jibou au avut o deosebită contribuție la evoluția localității Jibou. Mulți dintre ei făceau parte din conducerea comunei, contribuind și financiar la realizarea unor construcții edilitare.

Consensul și armonia cetățenilor din Jibou, indiferent de etnie, a luat sfârșit în anii celui de-al doilea război mondial. În vara anului 1944, regimul horthyst, satelitul Germaniei hitleriste, trece la aplicarea "soluției finale" de lichidare a evreilor și din Jibou și satele apropiate care, sub pază severă, sunt urcați în "trenurile morții" și duși în lagărele naziste. Au suportat rigorile ghetoului de la Cehei (Șimleu). Majoritatea din ei au fost apoi, duși la Auschwitz în trei tranșe. În cimitirul evreiesc există un monument funerar a cărei inscripție bilingvă - ebraică și română - ne amintește: "În amintirea evreilor din Jibou și jur, deportați în 3 mai 1944, de autoritățile fasciste-horthyste ungare și uciși în Germania".

O statistică sumară și incompletă ne arată că numai din 18 familii de evrei cu 91 de membri s-au mai întors după război abia 18. Din familia lui Ghidali Samoil,

formată din 14 membri, s-au mai întors doi, din familia lui Scher, din 7 membri, a revenit unul, iar din familia lui Gross, din 5 membri, nici unul nu s-a mai întors.

Astăzi, la Jibou, mai trăiește un singur evreu, Herman Zauberer, în vârstă de 86 de ani. Născut la Gârbou dintr-o familie de agricultori, Herman - adolescent pe atunci - pleacă la București lucrând ca ciurdar la o fermă agricolă, sub pseudonimul de Marin, pentru a nu fi dat afară. În cele din urmă, revine acasă, la Gârbou, împărțind soarta conașionalilor săi. Este ridicat de autoritățile horthyste și predat împreună cu câteva sute de evrei naziștilor. După o triere riguroasă, Herman Zauberer, datorită rezistenței fizice foarte bune, este repartizat ca lucrător într-o mină de cărbune, în apropiere de Auschwitz, scăpând de camerele de gazare și supraviețuind Holocaustului.

După ce sovieticii eliberează lagărul, găsindu-l încă bun de muncă, Herman Zauberer este considerat prizonier și internat într-un lagăr de muncă din regiunea minieră Donbas, unde va sta 5 ani. Abia în 1949, Herman Zauberer se reîntoarce acasă, încadrându-se la depoul CFR Jibou, calificându-se mecanic de locomotivă.

Astăzi, după 61 de ani de la terminarea războiului,

Herman Zauberer - singurul supraviețuitor al Holocaustului din Jibou, la vârsta sa de 86 de ani, mai are puterea să spună elevilor care-l vizitează să fie buni și harnici, să trăiască în respect și armonie, să fie solidari în bine, să ierte, dar să nu uite tragedia prin care a trecut omenirea. Căci cine uită, nu merită!

✦ Prof. ION CIOCAN,
✦ prof. ION IVĂNESCU,
Subredacția Jibou

Spitalul Orășenesc Cehu Silvaniei

FACE CERERE DE OFERTĂ

**pentru firmă întreținere
sistem calculatoare**

(hard, soft, devirusare, internet).

Rugăm oferte de preț pe pachet serviciu.